КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут журналістики

Кафедра соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана/директора
з навчально-виховної роботи
_____ В.М. Корнєєв
«01» 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДІЇ В КІБЕРПРОСТОРІ

для студентів

галузь знань	**06 журналістика**
спеціальність	061 журналістика
освітній рівень	магістр
освітня програма	*стратегічні комунікації*
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	екзамен
Викладач:	Юрій ГАВРИЛЕЦЬ

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. _____ (Волобуєва А. М.) «№ 1» 30 серпня 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 202_/202_ н.р. _____ (Волобуєва А. М.) «№__» _____ 202__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Юрій ГАВРИЛЕЦЬ, к. н. із соц. ком., асистент кафедри соціальних комунікацій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри соціальних комунікацій
_____ (Юрій БОНДАР)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 16 від «29» червня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією Інституту журналістики

Протокол від «31» серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії _____ (Анастасія ВОЛОБУЄВА)

«31» серпня 2021 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати систему знань про основні загрози інформаційній безпеці, кіберзлочинність, способи протидії цим загрозам, а також про те, як висвітлюють поважні медіа проблематику кіберзлочинності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (*за наявності*): володіти знаннями з теорії масової комунікації, основ журналістики та розумінням природи Інтернету та онлайн-оточення в наш час.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Під час навчання студенти опановують базові знання про основні дії сучасної людини у кіберпросторі. Зокрема, про основні загрози, які у цифрову добу постають перед нами. Для студентів-медійників важливо також уміти критично оцінювати журналістські матеріали про кіберзлочини у ключі дотримання професійних та етичних стандартів у висвітленні цієї проблематики.

Дисципліна покликана розвивати навички абстрактного мислення, аналізу та синтезу, конкретизувати розуміння комунікаційної мети в кіберпросторі, виявляти та вирішувати проблеми в реалізації медіапроєктів, присвяченим кіберзлочинам, проводити дослідницьку та/або інноваційну діяльність, а також точно і зрозуміло доносити власні висновки.

4. Завдання (навчальні цілі):

- сформувати поняття про дії людини в кіберпросторі як основу життя та роботи сучасної цифрової людини;
- опанувати базові знання про різновиди кіберзлочинів, їхню еволюцію та їхній вплив на появу, скажімо, антивірусної галузі як критично важливого елемента у системі протидії кіберзлочинності;
- здатність усебічно аналізувати журналістські матеріали про кіберзлочини, пояснювати сильні та слабкі сторони кожного матеріалу у контексті дотримання професійних стандартів журналістики;
- розуміння сучасних механізмів інформаційних шпигунства, тероризму та війни та особливості ведення цих видів діяльності в Інтернеті.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	**Результат навчання**			
1.1	*Розуміти історичний контекст виникнення кіберзлочинів та основних стадій їх еволюції.*	*Лекції, семінарські заняття*	*Модульна робота 1*	*10*
1.2	*Знати основні види кіберзлочинів та їхні особливості.*	*Лекції, семінарські заняття, самостійна робота*	*Залік*	*10*
1.3	*Знати механізм здійснення шпигунства, тероризму та комунікативної війни в Інтернеті.*	*Лекції, семінарські заняття*	*Модульна робота 2*	*10*
2.1	*Вміти всебічно аналізувати журналістські матеріали про кіберзлочини.*	*Семінарські заняття*	*Модульна робота 3*	*10*

2.2	*Вміти визначати фахову основу кожного журналістського матеріалу про кібез-злочини.*	*Семінарські заняття*	*Залік*	*20*
3.1	*Презентувати результати проведеного проєкту в колективі (робота над порівняльним аналізом двох журналістських розслідувань про кіберзлочини).*	*Самостійна робота*	*Презентація*	*15*
3.2	*Вміння аргументовано відстоювати висновки власного проєкту.*	*Семінарські заняття*	*Презентація*	*15*
4	*Критично оцінювати й аналізувати джерела, в яких викладені різні стратегії донесення інформації про кіберзлочини, використовувати здобуті знання у професійній діяльності.*	*Семінарські заняття*	*Залік*	*10*
	Разом			*100%*

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання *(необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)*

Результати навчання дисципліни (код) Програмні результати навчання (назва)	**1.1**	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**3.1**	**4**
ПРН3 Писати рецензію на новий інформаційний продукт та/або інноваційний проєкт.	+		+	+	+				
ПРН9 Демонструвати здатність знаходити замовників на проведення дослідження чи розробку стратегічних проєктів		+	+				+	+	
ПРН16 Писати звіт про роботу медійного колективу з викладенням пропозицій щодо поліпшення професійної діяльності стратегічних аналітиків та експертів у медіа		+		+		+			+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

	ЗМ-1, 2	
	Min. 36 – балів	Max. 60 − балів
Усна відповідь, участь в обговоренні Семінари 1–5 оцінюються в 5 балів	5x4=20 1x4=4	8x5=40
Підсумковий проєкт (самостійна робота)	12	20

- підсумкове оцінювання:

- форма оцінювання – екзамен;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;

- умови допуску до екзамену:

за виконання навчальної програми (оцінювання аудиторних завдань і самостійної роботи) студент має отримати впродовж семестру не менше 36 балів. Мінімальна кількість балів за екзамен, які додаються до семестрових – 24 бали.

Студент, який набрав сумарно меншу кількість балів, ніж критично-розрахунковий мінімум 36 балів, до складання екзамену не допускається.

Студент, який пропустив семінарське заняття, але виконав самостійну роботу, може отримати максимум 5, а не 8 балів за цей семінар (у розрахунку за семестр щонайбільше виходить 25 балів замість 40). Бали за невиконаний підсумковий проєкт не компенсуються. Для всіх студентів обов'язковим для отримання екзамену є виконання і презентація результату самостійної роботи (підсумкового проєкту) — порівняльного аналізу 2-х журналістських розслідувань про кіберзлочини.

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.2 Організація оцінювання:

Дисципліна поділена на 2 змістові модулі (частини). Кожен змістовий модуль включає в себе лекції, семінарські заняття та самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу та певних професійно-дослідницьких навичок. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-2 (семінари 1-2), у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 3–5 (семінари 3–5).

Оцінювання успішності знань студентів здійснюється у двох формах: семестрове оцінювання (семінарські заняття, тести, самостійна робота) і підсумкове оцінювання (екзамен). Успішне виконання завдань за семестр (семінари, самостійна робота) передбачає отримання за роботу не менше 60 % від максимальної оцінки.

Самостійна робота – підсумковий проєкт «Порівняльний аналіз 2-х журналістських розслідувань про кіберзлочини». У цьому проєкті метою є виявити переваги та недоліки у професійності висвітлення кіберзлочинів. Бажано порівнювати матеріали, які висвітлюють схожі злочини.

Оцінювання проєкту: максимальна кількість балів – 20, що складаються з таких компонентів:

а) повнота фактів - 5 балів; низька повнота – 3 бали.

б) грамотність (граматика, пунктуація, стилістика) – 5 балів; Якщо більше 5 помилок – проєкт НЕ оцінюється;

в) аналітична аргументованість – 5 балів; мінімальна аргументованість – 3 бали.

г) вчасне подання роботи – 5 балів, невчасне подання роботи – 3 бали.

Усі семестрові роботи (семінари, самостійна робота) мають бути подані на кафедру або, за домовленістю з викладачем, надсилатися на електронну пошту в робочий час. На перевірку роботи викладачеві дається один робочий тиждень. Якщо студент із поважної причини пропустив семінар, то він має право його відпрацювати впродовж 14 календарних днів з моменту проведення семінару.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74

Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
Частина 1. **Загальні питання інформаційної безпеки**				
1	**Тема 1.** *Безпека та конфіденційність користувача в мережі.*	2	2	8
2	**Тема 2.** *Війна в кіберпросторі: сучасні стратегії і тактики.*	2	2	8
Частина 2. **Види інформаційних загроз та способи їм протидіяти**				
1	**Тема 3.** *Комп'ютерні віруси та специфіка антивірусних програм: як висвітлюються в медіа.*	2	2	8
2	**Тема 4.** *Кібершпигунство та кібертероризм.*	2	2	8
4	**Тема 5.** *Даркнет та безпека електронних фінансів.*	2	2	8
	Підсумковий проєкт – порівняльний аналіз 2-х журналістських розслідувань про кіберзлочини.			30
	ВСЬОГО	**10**	**10**	**70**

Загальний обсяг *90 год.,* в тому числі:
Лекцій **– *10** год.*
Семінари **– *10** год.*
Самостійна робота **- *70** год.*

9. Рекомендовані джерела:

***Основна:** (Базова)*

1. Митник, К. (2019). Мистецтво залишатись непоміченим. Хто ще читає ваші імейли? Київ: Наш Формат.
2. Гудмен, М. (2019). Злочини майбутнього. Київ: Наш Формат.
3. Senker, C. (2017). Cybercrime and the Darknet. London, UK: Arcturus.

Додаткова:

4. Смаль, Ю. (2019). Як я була ботом. Київ: Комора.
5. Бороган, И., Солдатов, А. (2016). Битва за Рунет: Как власть манипулирует информацией и следит за каждым из нас. Москва: Альпина Паблишер.
6. Рекомендації. Департамент Кіберполіції МВС України. https://cyberpolice.gov.ua/articles/.
7. Marks, J. (September, 28). The Cybersecurity 202: Here are five big things election experts are really worried about. Washington Post. https://www.washingtonpost.com/politics/2020/09/28/cybersecurity-202-here-are-five-big-things-election-experts-are-really-worried-about/.
8. Carns, A. (September, 11, 2020). Who Gets Hurt When the World Stops Using Cash. New York Times. https://www.nytimes.com/2020/09/11/your-money/cash-credit-cards-coronavirus.html.